

ACC. NR M. 15027: 1-12.

Landskap: Halland Upptecknare: Ebbe Nilsson, Lärar
Härad: Hök Berättare: Helmer Isakson, Hörsnult
Socken: Hörsnult Berättarens yrke: småbrukare
Uppteckningsår: 1960 Född år 1897 i Hörsnult

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Tillverkning och försäljning av
laggkvarl, korgar och borstar m. m.
s. 1-12.
Vad hjulen sade i backarna. s. 12.

Sagesmannen Hilmer Isaksson bor tillsammans med sin 85-åriga äldre fru i en liten röd stuga intill den gamla smala vägen mellan Kornhult och Hishult. Kornhults by består av flera små och stora ställen. Bygden är här öppen med sammanhängande åkermark, men inte långt från T:s ställe åt Hishults-hället till börjar skogen. T:s ställe är på 1/48 mantal, har 9 tunnland odlad mark och föder en ko. På stället finns två uthusbyggnader, varav den ena är verkstad, i vilken T. tillverkar laggkärl. I den andra byggnaden finns ladugård och loge samt garage. (Yngste sonen har bil. Han bor hemma men arbetar borta.) På logen finns lager av bräder samt en del färdiga saltkar och tvättbaljor m. m. T:s stuga är än så länge tät och lita.

eftersom den har TV-~~antenn~~^{antenn} gm Traker. Televi-
sionen är inte allmän i bygden än. T.
är en vaken man, som följer med sin
tid. Han var den förste i trakten, som
skaffade TV och håller sig med tre tid-
ningar: Hallandsposten, Laholms Tidning
och Skånes Annonsblad. Han är van att ta
emot utfrågare och blir inte otalig även
om frågandes drar ut gm tiden. För c:a
15 år sedan besöktes han av Olof Forsén
och blev intervjvad för ett radioreportage
om hemstojden i trakten. I december 1959
stod det en artikel om honom i Hallands-
posten.

T. har pysslat med böckeriet i så
gott som hela sitt liv. I tre släkter har
man ägnat sig åt denna pysselättning. T:s
farfar och far gjorde laggtän. Även fru T:s

far var bödkare. Han kommer från N. Örsjö.
T:s farfar kom från "sista stället
i byn". T:s far köpte Korkhult nr 1
för åtminstone 90 år sedan. T. köpte
det av sin far 1923. Fadern och bröderna
hade röjt my åkerjord. T. har haft sin
sysskon. (Det har fru T. också haft!) Bröder-
na Janne och Oskar, som nu är döda, gjor-
de baljor och handlade. T. har hållit gå
med bödkeriet, sedan han var 13 år.

- Det finns de som har velat, att hem-
slöjderna skulle organisera sig. Det var
måtal för 7-8 år sen, men några ville
hellre arbeta hela natten än organisera sig
i någon fackförening.

Hemslöjd räknas det som, även om
man har maskiner till hjälp. (T. har
elektriska hypel o. bandsåg. Tidigare drevs

de ar ett rattentjul i bäckan.) Men har man
mer än tre anställda, så är det fabriksvara.
Det är bara hemstördssaker, som man får
sälja fritt på marknader och inte på går-
darna. Den som handlar med hemstörd
måste ha ett intyg från landsfiskalen
vard år, att det är hemstörd.

Plåtbaljor får man inte sälja på mark-
nad. De är importerade och tillverkade
på fabrik.

För några år sen köll de galvaniserade
plåtbaljorna på att ta död på oss. Då sål-
de jag på ett halvt år knappt 10 satser.
Men i fjor kunde jag ha sålt 500. Det
blir rostfläckar på tvätten från plåtbal-
jorna. Det såldes mer hemstördssaker
förr än nu. Men nu börjar de vilja ha
från det igen.

Jag var en 15-16 år när jag körde omkring med häst och vagn och handlade. Jag körde till marknaderna i Völlejö, Tomelilla, Sjöbo, Kirik och Degeberga. Sen när jag handlad ihop med min son (John Nilmersson) i några år. Vi körde med gungabil. Det var under kriget (andra världskriget).

Vi besökte marknaderna i Skåne och uppåt Halland. Det är marknad i Kristianstad, Höör och Hörby en gång i månaden. Den största marknaden är i Kirik. I Kirik, Tomelilla och Sjöbo hålls marknaderna dan efter varandra. Det var inte samma folk som kom till dessa marknader.

I Halland hålls marknader i Kungöbacke, Varberg och Falkeberg. Några är det ingenting med marknaden i Kalustad. I

Kungsbacka hålles marknad friste torsdagen
i varje månad.

Nu står inte marknadsdagarna i de van-
liga almanackorna. Men det finns särskilda
almanackor där de står. ~~Handla~~ De
som handla har sådana.

Det mesta säljs på marknader men
också på gårdarna.

Jag har kört omkring i Kullen och sålt
många potatisbörgar. Nu gör de börger av
rotting. I Boals gör de av ene. I Blekinge
gör de mycket börger av ene.

Det var poligt att köra omkring till mark-
nader. Marknadslivet var ett fritt liv. Man
lände känna alla.

Jag har inte varit längre än i Kungs-
backa. På den kanten. Sen har jag varit
i Örebro. Där är skinnmarknaden, som

de kallar den, i januari

Mitt son bor i ~~St~~ Kornhult. Han håller sig mest i Stockholm. Han har börjat handla stort. Han har bara hemstörd. Korgar, borstar och allting. Han har en Scania 5-tonnare. Han har sat in skap i bilen, annars får grejorna så illa. (juli mån.)

Han brukar vid den här tiden ta upp till norska gränsen. Han får inte ta in i Norge och handla. Men norrmännen kommer över och köper.

På vintern är han uppe i Norrland. Han brukar vara där från januari och ungefär fyra månader framåt. Han är god alla marknader. Det finns inte en plats i hela Sveriges rike, som han inte har varit på. I Norrland är han rent ena av handlarna härifrån. Han kör upp till

Folkmarknaden i ett sträck. Där pågår marknaden en hel vecka i januari. Då kommer lapparna dit. Sen beställer han härifrån, så skickas varorna upp med järnväg. Det är alla möjliga hemstøjsaker men inte mycket stegar.

Det är hans tur att handla. Jag tyckte också det var roligt. Det var roligt så länge man var ung och kunde vaka, för det måste man ju kunna.

Det finns gånger, då John har kört 60 mil på natten mellan marknader. Hans chaufför somnade en gång och körde upp ett berg. De klarade sig. John fick ett litet hål i huvudet och en chock. Sen dess har han själv velat hålla i ratten. Det är väl tre år sen nu i ett körs. Men de är alltid två som följs på resorna.

Stega har han sällan med. Det är
illavuret att ha och lässa. I Norrland
håller han mest med smågrejor.

En gång, när han hade stort lass
kom poliserna. De trodde bilen var för
tungt lastad, så han fick följa med
och få den vägd. Han får ha 5 600 kg
och det fattades 35 kg i det. Så polise-
na hade ingenting för det. Men han hade
inte själv tro, att han hade haft så tungt
lass.

Fan körde inte omkring och handlade.
Han gick i skogen om vintern och lögg tim-
mer. Det var mest på hösten, som han
höll på med laggbarkstillverkning. Jag håller
på med det hela året, utom när åkern
skall skötas.

Här är ju ingen direkt stor firma, som

Köper upp. Jag säljer till en i Fagerhult,
en grossist. Han säljer till stöjhandlare,
som kör omkring, och till stöjdaffärer.

Eskestunaböden sålde vi till mycket
förr. De köper nu också, men inte direkt
av mig.

Fage Johansson (i Kishult, har teorffabrik)
kör nu hem grejorna till folket, så arbetar
de hemma. Han säljer mest hemma i parti.

Det är 8 baljar i en sats. Den största är
på 80 liter. Min far och jag gjorde en gång
stora kear, som det skulle gå 3000 liter
i. Det var till en tjärfabrik. Då fick
vi hålla till ute på gården. De var runda,
tre alnar höga och tre alnar i botten.

Vi gjorde 10 stycken.

Jag gjorde stora kear till Hålsingborg
bara i fjor. Det var en fiskahandlare,

son ringde och hörde, om jag kunde göra tre
kar. De skulle vara till julafisk. Jag
var bara fem dar om att göra dem. De
var $1\frac{1}{2}$ aln höga och 33 tum i botten.
(J. har mätten till olika storlekar i en
gulvad laggtårstas. Den har fått av en
gammal böddkare, och den är gammal.)

Här ifrån Hishult är det nu omkring
50, som arbetar i Timsfors pappersbruk. Här
ifrån denna bygden är det inte många, som
har flyttat. Här är folk nu ungefär som
före.

Det var mycket fattigt här före. Det
var därför de började att stöja och handla.
Här har det funnits handlare länge. För
zick de omkring och sålde tyger och linne-
varor. Det fick de av handlare från Borås,
som kom ner här.

Det dröjde länge, innan det fanns nån som hade häst här. Den fröste som hade häst körde till Maluö med trävaror. Han hade hästen och två stutar för vagnen. Då var det trävaror på vagnarna. När de körde upp för en backe, sa hunden: "Vi - hjälps - oms - åt, vi - hjälps - oms - åt" och när det bar nerför backen, sa de: "Var belytte se, var belytte se" ("var och en får klara sig själv").

Nu är det ju ingen direkt fattigdom här. Jordbruket drivs ju på helt annat sätt. På ett ställe där de för kunde få 2 liter mjölk om dan, kan de nu få 40. Mjölkstjutsen började köra förbi här för en 35 år sedan. Elektriskt ljus fick vi här 1937.